Zorg- en Veiligheidshuis Fryslân

voor de verbinding tussen zorg en veiligheid

Contactgegevens

Tesselschadestraat 2, 8913 HB Leeuwarden
Postbus 2506, 8901 AA Leeuwarden
info@zvhf.nl
058 – 750 5500
www.zvhf.nl

JAARVERSLAG 2023

Sommige problemen van burgers zijn zo complex dat geen oplossing wordt bereikt in de reguliere processen van zorg en veiligheid. Er is dan regie en coördinatie nodig om tot een doorbraak te komen. De regisseurs van het Zorg- en Veiligheidshuis brengen professionals uit de domeinen zorg, veiligheid en gemeenten bij elkaar. Zonder de verantwoordelijkheid over te nemen, dragen zij oplossingen aan voor gecoördineerde actie. Het Zorg- en Veiligheidshuis bewaakt de uitvoering van de afspraken en forceert voortgang als het proces stagneert. Dankzij de netwerksamenwerking worden complexe veiligheidsproblemen integraal aangepakt en beter beheersbaar.

Straatroof met geweld in Leeuwarden, slachtoffer op de grond geschopt en geslagen

15 mei 2023, 12:22 • 1 minuut leestijd

Leeuwarder (19) veroordeeld voor 'sextortion' via homodatingapp Grindr: 'Ik had al dagen niks te eten'

Zorg- en Veiligheidshuis Fryslân

voor de verbinding tussen zorg en veiligheid

Wat doet het Zorg- en Veiligheidshuis?

Procesregie: we zetten onafhankelijke procesregie in als de reguliere samenwerking tussen partijen bij een complexe domeinoverstijgende casus met een hoog veiligheidsrisico niet tot een effectieve aanpak heeft geleid. Professionals die bij een casus betrokken zijn worden samengebracht. Zij delen informatie over de persoon en de situatie en maken op maat een integraal persoons- en systeemgericht plan van aanpak. De procesregisseur van het Zorg- en Veiligheidshuis is daarbij de verbindende schakel tussen partijen, denkt mee in oplossingen, monitoort de voortgang en stuurt waar nodig bij. Bij blijvende stagnatie in een casus schalen we deze op naar management en/of bestuur.

Adviseren en vraagbaak: de medewerkers van het Zorg- en Veiligheidshuis geven advies over vraagstukken en casussen die te maken hebben met sociale veiligheid. Het gaat hierbij om veiligheidsproblematiek die niet bij het Zorg- en Veiligheidshuis is aangemeld. Zij brengen hun kennis en expertise in, wijzen professionals de weg en helpen hen op weg.

Ondersteunen: het op inhoud en in het proces meekijken en -denken bij (aangemelde) casussen. De procesregie blijft bij het lokale veld liggen. Als dit wenselijk is sluit de procesregisseur van het Zorg- en Veiligheidshuis bij een lokale overlegtafel aan.

Trajectbegeleiding: de trajectbegeleiders kunnen worden ingezet in casuïstiek die in procesregie bij het Zorg- en Veiligheidshuis is. Zij zoeken de persoon actief op, gaan in gesprek en brengen de situatie in kaart. De trajectbegeleiders worden ingezet als reguliere hulpverlening niet toereikend is. Dit zonder regeldruk. Zij de-escaleren, maken de situatie beheersbaar en dragen 'warm' over naar andere hulpverlening.

Signaleren & adresseren: het Zorg- en Veiligheidshuis brengt overstijgend trends, knelpunten, succesfactoren, leemtes en misstanden in beeld. Deze adresseren we met een advies bij de juiste partners/het juiste gremium.

Ontwikkeling: deelname aan projecten of beleidsontwikkeling gericht op de aanpak van complexe sociale veiligheidsproblematiek. Hierbij brengt het Zorg- en Veiligheidshuis op dit gebied haar kennis en expertise in. Het Zorg- en Veiligheidshuis kan in opdracht ook een coördinerende rol hebben bij een projectmatige ketenoverstijgende aanpak.

KERNCIJFERS 2023

Inzet bij aangemelde zaken

Zaken in procesregie en ondersteuning

	2022		2023	
	91	54%	136	73%
	79	46%	51	27%
Totaal	**170**		**187**	

- In **2023** heeft het Zorg- en Veiligheidshuis in **187** aangemelde zaken procesregie gevoerd of ondersteuning gegeven. Dit is ten opzichte van 2022 een stijging van **10%.**
- **73%** van de aangemelde zaken is in **procesregie** opgepakt. In **27%** van de casuïstiek is **ondersteuning en advies** gegeven. Ten opzichte van 2022 zijn verhoudingsgewijs meer zaken in procesregie opgepakt.
- Het Zorg- en Veiligheidshuis heeft **43 zaken meer in procesregie** opgepakt ten opzichte van 2022.
- Er zijn **3 nieuwe personen** in de **levensloopgerichte benadering** opgenomen. Het totaal komt hiermee in 2023 op 8.
- Bij het voeren van procesregie kijken we naar het totale systeem. Bij de **136 zaken in procesregie**, waren **240 personen** betrokken. Dit kan bijvoorbeeld gaan om kinderen of (ex) partners.
- Op peildatum 01-01-2023 waren er **107** openstaande zaken die voor 1-1-2023 waren aangemeld.

Zaken in procesregie met inzet trajectbegeleiding

	2022	2023
totaal	83	**77**
nieuw	34	**46**

In 2023 is in 46 nieuwe zaken waarbij het Zorg- en Veiligheidshuis procesregie voert trajectbegeleiding ingezet. Het totaal aantal lopende zaken met inzet van trajectbegeleiding kwam daarmee op 77.

Aantal aanmeldingen per gemeente

52% van het aantal aanmeldingen kwam **uit Leeuwarden, 48% uit de rest van Fryslân**. Deze verhouding is overeenkomstig het gemiddelde over voorgaande jaren.
Na Leeuwarden komen de meeste aanmeldingen - in volgorde van hoog naar laag - uit Noardeast-Fryslân, Heerenveen, Súdwest Fryslan en Smallingerland.

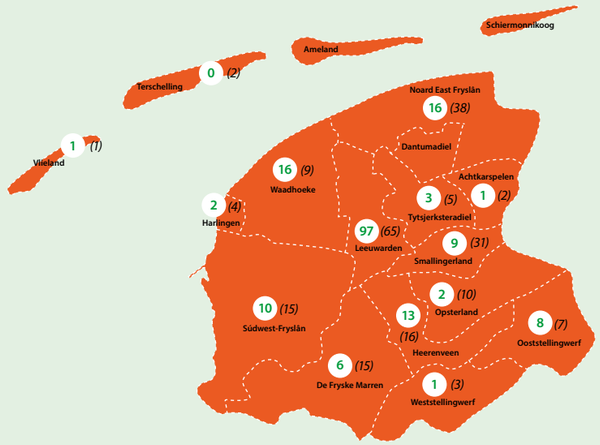

*(..) het aantal kort adviesvragen **zonder** aanmelding.*

Partners die aanmelden

	2022	2023
Gemeenten	17%	**25%**
Wijk- en gebiedsteams	20%	**14%**
Regiecentrum B&V en VT	10%	**14%**
Politie	5%	**7%**
GGZ/VNN (o.a. ACT en (For)FACT-teams)	9%	**5%**
3 Reclasserings organisaties	5%	**5%**
Anders	28%	**27%**

- **39%** van de aanmeldingen is afkomstig van **gemeenten en de sociale wijk- en gebiedsteams**. Bij deze laatste worden ook de wijk- en gebiedsteams bedoeld die onder een gemeente vallen.
- Andere aanmelders waren in volgorde van aantal onder andere Fier! (8), Wender (5), het OM (4), Dienst Justitiële Inrichtingen (4) en GGD (3).

Leeftijdscategorie en samenstelling

Leeftijdscatagorie	2022	2023
< 18	18%	**25%**
18 t/m 23	12%	**10%**
24 t/m 40	28%	**32%**
41 t/m 55	26%	**22%**
> 56	16%	**11%**

- **35%** van de casuïstiek van het Zorg- en Veiligheidshuis had in 2023 betrekking op **kinderen, jongeren en jongvolwassen** (leeftijd 0 t/m 23 jaar).
- **33%** van de casuïstiek betrof **gezinnen of andersoortige relationele systemen** en **67% individuen**. Dit is overeenkomstig het gemiddelde van voorgaande jaren.

Overdracht na afsluiting

Partner	2022	2023
Wijk- en gebiedsteam	21%	**18%**
Gemeente	8%	**12%**
GGZ/ACT/(For)fact	9%	**10%**
Reclassering	9%	**9%**
Regiecentrum B&V	5%	**7%**
Curator	9%	**4%**
Anders	39%	**40%**

Resultaten bij afsluiting

In 2023 zijn **120 zaken** afgesloten die het Zorg- en Veiligheidshuis in procesregie had. **85% van de zaken is met goed resultaat afgesloten**. Dat wil zeggen dat de doelstelling die partners in de casus met elkaar hebben benoemd is gerealiseerd op het moment van afsluiten van de casus. Door de jaren heen ligt dit percentage tussen de 85 en 90%.

Inzet bij zaken die niet zijn aangemeld

We vinden het belangrijk om kennis, expertise en vaardigheden over te dragen. Dit om eraan bij te dragen dat het lokale veld, andere netwerken en partners zelf vroegtijdiger kunnen ingrijpen en een casus eerder zelf op de rit kunnen brengen. Het geven van advies en ondersteuning los van aangemelde zaken heeft een prominente plaats in het Zorg- en Veiligheidshuis, zo ook in 2023.

Korte adviesvragen divers	**291**
Advies en ondersteuning trajectbegeleiding	**100**
Aansluiten bij briefing FAHG	**100**
Aansluiten lokale tafel radicalisering	**20**
Drieluik mensenhandel en uitbuiting	**43**
Trajectbegeleiding Doorzorg gedetineerden	**38**

- Procesregisseurs en -ondersteuners worden met regelmaat benaderd door professionals uit het netwerk met vragen over bijvoorbeeld te volgen routes en in te zetten interventies. Zij hebben in 2023 **291 keer kort advies** gegeven[1]. In de loop van 2023 zijn we begonnen met het in beeld brengen uit welke gemeenten de adviesvragen komen. De registratie hiertoe wordt in 2024 verder geoptimaliseerd. In 2023 is bij 223 advieszaken de gemeente genoteerd.
- De **trajectbegeleiders** geven met regelmaat korte ondersteuning aan cliënten die zij eerder in hun caseload hebben gehad en weer contact zoeken. Ook adviseren zij professionals in het netwerk door partners aan elkaar te verbinden en in positie te brengen. In 2023 is dit zo'n 100 keer gebeurd.
- Het Zorg- en Veiligheidshuis sluit twee keer per week bij de **briefing** van de **Friese Aanpak Huiselijk Geweld** (FAHG) aan. Hier worden gemiddeld zo'n 10 tot 12 zaken per week besproken.
- Het Zorg- en Veiligheidshuis sluit tweewekelijks aan bij het **'Drieluik mensenhandel en uitbuiting'** samen met politie en de zorgcoördinator van Fier! In 2023 zijn 43 signalen ingebracht. Het aantal in 2022 lag op 45.
- De procesregisseurs met kennis en expertise op radicalisering en polarisatie kunnen door gemeenten worden gevraagd om **aan** te **sluiten bij de lokale casustafel radicalisering**. Dit is **20 keer** gebeurd en richt zich voor een deel op het meekrijgen van trends en fenomen.
- Het Zorg- en Veiligheidshuis geeft ondersteuning bij de lokale aanpak van overlastgevende en criminele jeugdgroepen. De coördinatie op de totaalaanpak ligt bij de gemeente. Het Zorg- en Veiligheidshuis pakt zo nodig de harde kern jongeren op in maatwerk. We hebben advies gegeven bij een groepsaanpak in Heerenveen. Daarnaast hebben we het lokale overleg in de gemeenten Smallingerland en Noardeast bijgewoond.

Preventie met Gezag

Preventie met Gezag richt zich op het **voorkomen dat jongeren en jongvolwassen de (ondermijnende) criminaliteit in gaan of hier verder in afglijden.** De aanpakt focust zich op de wijken in **Leeuwarden-Oost.** In 2023 zijn 34 zaken aangemeld bij het Multiteam Preventie met Gezag. Daarvan heeft het Zorg- en Veiligheidshuis 16 in procesregie genomen (niet meegenomen in cijfers van 'reguliere' aanmeldingen). 11 zaken zijn opgepakt in een lokale PGA. Bij de overige zaken is een verwijzing naar een andere tafel geweest of bleek aanvullende actie niet nodig.

Trajectbegeleiding doorzorg gedetineerden

De trajectbegeleiding gericht op **doorzorg van gedetineerden** heeft in het kader van 'Koers en kansen; zelfmelders' contact gelegd met **38 gedetineerden (in spe)** en is samen met de betrokkene en/of bij de persoon betrokken professionals een plan gemaakt en de uitvoering hiervan op onderdelen begeleid. Dit met als doel het voorkomen van detentieschade en het voorbereiden op re-integratie.

1. *Dit betreft de geregistreerde kort advieszaken. In werkelijkheid ligt het aantal hoger. Door een wijziging van het registratiesysteem in combinatie met een wat verlapte 'registratiediscipline' zijn niet alle* kort advieszaken genoteerd.

HIGHLIGHTS 2023

Inhoud

- **Wat we zien**
- **De blik op de toekomst**
- **Netwerkbeheer**
- **Meer zaken (in procesregie)**
- **Trajectbegeleiding**
- **Scenario (dreiging) maatschappelijke onrust**
- **Huis op orde**

- **Aandachtsgebieden**
  - Doorzorg gedetineerden
  - Mensen met meervoudige problematiek en (mogelijk) gevaarlijk gedrag
  - Geweldadige, criminele en/of overlastgevende jeugdnetwerken
  - Radicalisering
  - Mensenhandel en uitbuiting
  - (langdurig) Geweld in afhankelijkheids-relaties met een hoog veiligheidsrisico

- **Financiële verantwoording**

Wat we zien

Het Zorg- en Veiligheidshuis Fryslân heeft de afgelopen 15 jaar in de ketenoverstijgende aanpak van complexe veiligheidsproblematiek een stevige en duurzame positie in Friesland verworven. De complexiteit van de maatschappelijke opgaven waar zorg en veiligheid samenkomen neemt toe. We zien dat de veiligheidsrisico's in casuïstiek hoger worden, ondermeer door polarisatie, verharding van de criminaliteit en meer mensen met verward gedrag. De maatschappelijke relevantie van het Zorg- en Veiligheidshuis is hiermee zwaarwegender geworden.

De vraag naar een geïntegreerde, persoonsgerichte aanpak op het snijvlak van zorg en veiligheid blijft onverminderd. De uitdaging om te komen tot een effectieve aanpak wordt groter door schaarste aan (ervaren) personeel bij ketenpartners, maar ook door een gebrek aan passende zorg-, ondersteunings-, woon- en verblijfsvoorzieningen voor mensen met complexe problematiek waarbij sprake is van veiligheidsrisico's. We constateren dat met regelmaat creativiteit, doorzettingsvermogen en onorthodoxe interventies nodig zijn om tot beheersbare oplossingen te komen en doorbraken te realiseren.

Naast dat het Zorg- en Veiligheidshuis op provinciaal niveau het samenwerkingsverband is voor complexe veiligheidscasuïstiek, zien we ook dat het Zorg- en Veiligheidshuis een basisinfrastructuur is waar gemeenten en ketenpartners samen relatief snel nieuwe complexe opgaven op het snijvlak van zorg en veiligheid kunnen oppakken. Zo is dat in 2023 gedaan in relatie tot Preventie met Gezag, de levensloopaanpak voor mensen met onbegrepen gedrag en een hoog veiligheidsrisico, evenals de ketenaanpak mensenhandel en uitbuiting. Daarnaast is verkend hoe het Zorg- en Veiligheidshuis een rol kan hebben bij het faciliteren van de netwerksamenwerking die nodig is bij de aanpak van stalking.

Wat we tot slot zien is dat het lokale veld niet altijd het volledige zicht heeft op de veiligheidsproblematiek die in de gemeente speelt. Het gaat hierbij ook om veiligheidsproblematiek die de dorp-, wijk- en gemeentegrenzen overstijgt. Ervaring leert dat pas wanneer partners met elkaar het licht op bepaalde veiligheidsproblematiek schijnen, meer duidelijk wordt wat er precies aan de hand en nodig is; *'je gaat het pas zien als je het doorhebt'.* Denk hierbij bijvoorbeeld aan uitbuiting, mensenhandel, stalking, polarisatie/radicalisering en criminaliteit binnen jeugdnetwerken. Complexe veiligheidsproblematiek waar veelal gebundelde en specifieke kennis en expertise voor nodig is om het te kunnen herkennen en effectief aan te pakken, met als sprekend voorbeeld Preventie met Gezag.

De blik op de toekomst

De looptijd van het Meerjarenplan van het Zorg- en Veiligheidshuis kwam in 2023 ten einde. Het Zorg- en Veiligheidshuis heeft daarom het initiatief genomen om een nieuw Meerjarenplan voor de periode 2024 t/m 2028 te maken. Dit is interactief gebeurd samen met de medewerkers van het Zorg- en Veiligheidshuis, gemeenten en ketenpartners. In het nieuwe Meerjarenplan wordt doorgebouwd op het bestaande doel van het Zorg- en Veiligheidshuis Fryslân. Er is geen aanzienlijke koerswijziging, niet op inhoud, vormgeving en omvang van het Zorg- en Veiligheidshuis. Het plan is begin 2024 vastgesteld.

Netwerkbeheer

We hebben in 2023 meer gericht geinvesteerd in netwerkbeheer, dat wil zeggen het onderhouden van de samenwerkingsrelaties met gemeenten en ketenpartners. Dit om nieuwe gezichten te leren kennen, bekendheid te geven aan wat het Zorg- en Veiligheidshuis doet, verwachtingen over en weer uit te spreken en nadere afspraken te maken over het toeleiden van casuistiek die binnen de focus van het Zorg- en Veiligheidshuis past. Door het gemeentebestuur is de behoefte uitgesproken om de bekendheid van de gemeenteraden met het Zorg- en Veiligheidshuis te vergroten. Op verzoek hebben we voor twee Gemeenteraden een werkbezoek georganiseerd. Naast algemene informatie over het Zorg- en Veiligheidshuis hebben we informatie uitgewisseld over het thema 'criminaliteit en uitbuiting jongeren in een kwetsbare positie'.

Meer zaken (in procesregie)

Procesregie voeren in de meest taaie casuïstiek is en was ook in 2023 een voorname functie van het Zorg- en Veiligheidshuis. Het aantal aanmeldingen steeg met 10%. Naar verhouding hebben we ten opzichte van 2022 meer aangemelde zaken in procesregie opgepakt. In 2022 werd ongeveer één van de twee aangemelde zaken in procesregie opgepakt. De verhouding in 2023 lag op drie van de vier. Dit sluit beter aan bij de vraag van gemeenten en ketenpartners om procesregie.

Trajectbegeleiding

De combinatie procesregie met trajectbegeleiding werkt in de praktijk erg goed en is in meerdere casuistiek van grote toegevoegde waarde gebleken. In 2023 is verkend hoe de trajectbegeleiding van het Zorg- en Veiligheidshuis een rol kan hebben bij jongeren zonder vaste woon- of verblijfplaats die annex zijn met complexe veiligheidsproblematiek. Dit als onderdeel van het op te zetten provinciale Jeugdinterventieteam (JIT). De uitvoering hiervan zal in de tweede helft van 2024 concreet starten.
Een verkenning is ook gedaan als het gaat om inzet van trajectbegeleiding gericht op gedetineerden. Hieruit is naar voren gekomen dat er met name behoefte is aan ondersteuning van kortgestraften. Dit naast de zelfmelders.

Scenario (dreiging) maatschappelijke onrust

Vanaf september 2023 heeft het Zorg- en Veiligheidshuis de taak van het voeren van procesregie bij incidenten met (dreiging) maatschappelijke onrust van de GGD overgenomen. Hierbij wordt in opdracht van de lokale driehoek een scenarioteam ingezet. Dit meestal bij zeden- en geweldsincidenten. Het protocol (dreiging) maatschappelijke onrust is geactualiseerd.

Huis op orde

Het Zorg- en Veiligheidshuis is halverwege 2023 naar tevredenheid overgestapt naar een nieuw registratie-/ketenregiesysteem, genaamd *PGAx*. Dit was nodig omdat het oude systeem landelijk per 2024 uit de lucht ging.

Er is door een onafhankelijk buro een *Protection Impact Assessment* (DPIA) uitgevoerd. Dit om te beoordelen of PGAx en de daarmee samenhangende primaire processen voldoen aan de geldende privacyregels, maar ook om eventuele risico's te identificeren en verbetermaatregelen te kunnen nemen. Uit de DPIA is naar voren gekomen dat de beveiliging en bescherming van persoonsgegevens binnen PGAx goed zijn gewaarborgd en dit voldoet aan de geldende privacy wet- en regelgeving. De implementatie van PGAx en de datamigratie is zorgvuldig gedaan. Voornaamste aanbeveling is om processen vast te leggen in een kwaliteitshandboek. Een belangrijke aanzet hiertoe is in 2023 gegeven.

Er is een verkennend *onderzoek* uitgevoerd naar vindplaatsen van casuistiek, het aanmelden en toeleiden van de 'juiste' zaken, het werkproces van 'aanmelden, screening & triage' en het werkbod versus capaciteit. De uitkomsten hiervan zijn op tactisch en strategisch niveau aan de ketenpartners gepresenteerd. Op basis van de bevindingen zijn aanpassingen gedaan en vervolgacties in werking gezet.

Aandachtsgebieden

Op een aantal aandachtsgebieden heeft en onderhoudt het Zorg- en Veiligheidshuis specifieke kennis en expertise en voert het Zorg- en Veiligheidshuis geïntensiveerd (en aanvullend) taken uit. Dit is voor een groot deel in de lijn met landelijke afspraken en programma's.

- *Doorzorg gedetineerden*

  De overkoepelende regiocoördinatie van de doorzorg (ex)gedetineerden is bij het Zorg- en Veiligheidshuis Fryslân belegd. Het Zorg- en Veiligheidshuis ondersteunt het lokale veld en voert daarnaast meerdere taken op regionaal niveau uit. Daarnaast vertegenwoordigt het Zorg- en Veiligheidshuis Fryslân de provincie bij landelijke ontwikkelingen, initiatieven en pilots.

  Een landelijke pilot die in de drie Noordelijke provincies is vormgegeven betreft *'Koers en Kansen; zelfmelders'*. Dit met als doel het voorkomen van detentieschade door vroegtijdig samen met de betrokkene een plan te maken en het tijdig opstarten van de juiste hulpverlening. In de samenwerking tussen de provincies is besloten om de uitvoering vanaf 2023 meer op provinciaal niveau te beleggen en te borgen. Dit met oog voor 'couleur locale' en aandachtspunten per provincie. Naast de regiocoördinatie op de aanpak van zelfmelders met de daarbij behorende secretariële ondersteuning, voerde het Zorg- en Veiligheidshuis trajectbegeleiding uit. De werkwijze is opgenomen in een praktische routekaart voor de uitvoerenden van betrokken partners. De aanpak is in 2023 stevig neergezet en geborgd. De pilotfase stopt vanaf 2024. De inzet van het Zorg- en Veiligheidshuis wordt gecontinueerd.

Gedachten zijn op hol geslagen,
gevoed en herhaald.
Gesteund door gelijkgestemden,
overtuigd en bevestigd.
Verdwaald in een oerwoud van informatie,
op zoek naar meer om te verspreiden.
Een explosie aan beeldmateriaal overspoelt het brein.
Hoge nood om anderen mee te nemen in de denkwijze.
Dag en nacht zijn omgewisseld.
Rusteloos en gespannen klinkt het redeneren.
Onbereikbaar voor familie
Onbegrepen afgezonderd.
Onrustig
Onpeilbaar

Met een vlotte babbel bagatelliseert de bewoner zijn straf waarvoor hij zich moet melden.
De advocaat is nog bezig en zeker weten gaat hij deze zaak winnen.
Lichtelijk in paniek en met zenuwachtige bewegingen reageert hij op de vraag "wat als"?
Daar is nog niet over nagedacht en dat zorgt ervoor dat we twee minuten later aan de keukentafel zitten.
Samen met de zelfmelder maken we een lijstje met daarop zaken die aandacht nodig hebben om detentieschade te voorkomen of te beperken.
Heb je genoeg budget om voor acht weken de huur te betalen?
Wie kan er voor jouw zeldzame vogels zorgen?
De vragen zorgen voor een opening om advies te geven en mogelijkheden te bespreken.
De zelfverzekerdheid heeft ruimte gemaakt voor het laten zien van een kwetsbare kant van deze man.
Een man die erkent dat hij fouten heeft gemaakt maar hoopt op coulance.
Een man die in zijn veilige omgeving een handreiking krijgt.
Zonder oordeel en vooruitkijkend naar de periode na detentie.

De functie van regiocoördinator doorzorg gedetineerden is geëvalueerd in het licht van nu. Dit interactief met gemeenten, DJI en Reclassering. Hoofdconclusie was dat de functie nog steeds in belangrijke mate voorziet in een behoefte en dat de rollen van de regiocoördinator positief worden gewaardeerd. Als wens is naar voren gekomen om een regionaal digitaal platform in te richten, zodat de Friese nazorgcoördinatoren makkelijk ervaringen kunnen delen en van elkaar kunnen leren. Een andere wens was het bieden van trajectbegeleiding aan kortgestraften. De voorbereiding hiertoe is eind 2023 gestart.

Verder stond 2023 in het teken van de kerntaken van de regiocoördinatie zoals:

- het organiseren van themabijeenkomsten voor de nazorgcoördinatoren;
- het faciliteren van contacten tussen de gemeenten en hun ketenpartners zoals DJI, de Reclassering en het CJIB;
- het vertegenwoordigen van gemeenten in de ketensamenwerking, o.a. binnen het project 'Samen Starten in de PI';
- het voeren van procesregie bij uitstroom van gedetineerden waarbij er een hoog veiligheidsrisico is. In dit kader ook het blijvend onder de aandacht brengen van de landelijke afspraken die hierover zijn gemaakt. Waaronder opgenomen in artikel 18b Pbw uit de Wet straffen en beschermen. Dit artikel regelt de informatieverstrekking onder ketenpartners wanneer een risico aanwezig wordt geacht dat een gedetineerde een ernstig gewelds- of zedenmisdrijf zal begaan.

- *Mensen met meervoudige problematiek en (mogelijk) gevaarlijk gedrag*

Een groot deel van de aangemelde casuïstiek heeft een relatie met OGGZ. Dat wil zeggen dat het gaat om mensen die met meerdere onderliggende problemen te maken hebben zoals (een combinatie van) psychische en/of psychiatrische aandoeningen, een licht verstandelijke beperking en of verslavingsproblematiek. Hierbij is ook met regelmaat sprake van ernstig verward, agressief, ontwrichtend, overlastgevend en/of en gevaarlijk gedrag.
Het Zorg- en Veiligheidshuis is net als voorgaande jaren in 2023 intensief betrokken geweest bij deze groep. Dit vanuit zowel de casuïstiek als vanuit de ontwikkelfunctie. We hebben onder andere een verdere bijdrage geleverd aan de levensgerichte benadering voor mensen met meervoudige problemen en gevaarlijk gedrag. Het doel hiervan is te zorgen voor continuïteit in het contact met de cliënt, het behoud of verbeteren van de levenskwaliteit, het tijdig voorkomen van escalatie, het terugdringen van recidive en het verminderen van de maatschappelijke overlast. De procesregie in de levensloopgerichte casuïstiek is samen met de trajectbegeleiding bij het Zorg- en Veiligheidshuis belegd.
Met onze partners zijn we een weg ingeslagen van continue ontdekken, uitvoeren, leren en verbeteren. Dit heeft in 2023 zijn vervolg gekregen. Het aantal geïncludeerde cliënten binnen de levensgerichte benadering is gestaag groeiende. In de folder 'levensloopaanpak Fryslân' die op www.zvhf.nl staat vind je meer informatie.

De stemverheffing is de voorbode van uitspraken die opnieuw het randje van bedreiging raken.
Op hol geslagen klinkt de gejaagdheid van zijn woordenstroom.
De woede lijkt gericht op het falende systeem in ons land maar wordt vervolgens gekoppeld aan personen.
Zijn positie versterkt hij door denigrerend over anderen te spreken.
Ik stop het gesprek en geef hem de ruimte om af te koelen,
te herstellen en na te denken.
Pas daarna volgt een gesprek onder het genot van een bakje koffie.
Dan praten we over de uitspraken die zijn gedaan, de frustraties en zijn verdriet.

Onbedoeld was ze zwanger geworden.
Hopeloos depressief kwam wanhoop met de uitweg suïcide.
Haar kind werd een reiziger van adres naar adres.
Misbruik reisde mee en maakte hem slachtoffer.
Een overlever die gewetenloos zijn eigen weg bepaalde was geboren.
Misbruik reisde mee en maakte hem dader.
Gewetenloos, grenzeloos en schaamteloos.
En nu?
Hij komt, praat en gaat.
Pas als hij belt en vraagt..."kan ik je even spreken?"
Dán weet ik dat de deur een heel klein beetje, piepklein beetje openstaat.
Dán praten we, eten een broodje en weet ik dat deze momenten soms een beetje, piepklein beetje verandering kunnen brengen.
Dat is het waard.
Dat is híj waard.
#levensloop #langeadem

- *Geweldadige, criminele en/of overlastgevende jeugdnetwerken*

Misbruik van jongeren in een kwetsbare situatie
Ook in 2023 coördineerde het Zorg- en Veiligheidshuis de gezamenlijke ketenaanpak van jongeren in een kwetsbare positie die in een zorgelijke en onveilige situatie verstrikt zijn geraakt. Onder andere politie, OM, meerdere zorgpartijen en gemeenten werken daarbij intensief samen. Het gaat om jongeren die veelal bekend zijn bij organisaties voor (hoogspecialistische) jeugdhulp. Zij worden door (jong)volwassenen afhankelijk gemaakt en misleid, waarbij seksueel geweld, grensoverschrijdend gedrag plaatsvindt. Ook kan worden aangezet tot het plegen van strafbare feiten, zoals diefstal, dealen of het ronselen van andere jongeren.

Gezamenlijke acties waren gericht op het doorlopend opwerpen van barrières en het bieden van zorg. Er zijn effectieve stappen gezet om het misbruik van jongeren die in beeld waren te stoppen. Er is onder andere actief geïnvesteerd op het vergroten van de aangiftebereidheid bij jongeren die slachtoffer zijn geworden van criminele netwerken. De problematiek kenmerkt zich door complexiteit en taaiheid. Dit maakt dat we het fenomeen blijvend stevig vastpakken.

In 2023 is gestart met een netwerk van aandachtfunctionarissen uit het werkveld die elkaar periodiek ontmoeten, zodat korte lijnen ontstaan en afstemming kan plaatsvinden. Aan de bijeenkomsten is deskundigheidstraining gekoppeld met als doel het vergoten van expertise op het gebied van uitbuiting van jongeren in een kwetsbare situatie.

Preventie met gezag Leeuwarden Oost; jonge aanwas in de (drugs)criminaliteit
Het kabinet zet fors in op het voorkomen dat jongeren en jongvolwassen de (ondermijnende) criminaliteit in gaan of hier verder in afglijden. Hiervoor heeft het kabinet structureel extra middelen beschikbaar gesteld. Onder de noemer 'Preventie met Gezag' heeft de gemeente Leeuwarden samen met meerdere partners, waaronder OM, Politie, Raad voor de Kinderbescherming, buro HALT, Reclassering, het RIEC, Amaryllis, Regiecentrum Bescherming en Veiligheid en het Zorg- en Veiligheidshuis een breed plan gemaakt voor Leeuwarden-Oost. Het Zorg- en Veiligheidshuis heeft van de gemeente Leeuwarden de aanvullende opdracht gekregen om vanaf 2023 een coördinerende rol te voeren in de casuïstiek en procesregie te voeren in de zaken die passen binnen de focus van het Zorg- en Veiligheidshuis.

In de loop van 2023 is een Multiteam Preventie met Gezag gestart waarin vaste deelnemers uit de zorg- en veiligheidsketen zijn vertegenwoordigd. Tussen de betrokken partners is inmiddels een goede en op betrekking fijne netwerksamenwerking opgezet. Gebleken is dat een groot deel van de casuïstiek binnen de focus van het Zorg- en Veiligheidshuis past en is dus onder 'deze vlag' opgepakt. Een evenzo belangrijk onderdeel van het programma is het voorkomen dat jongeren een criminele carrière ontwikkelen. De eerste stappen gericht op preventie zijn gezet.

Bij de aanpak is sprake van een sterk lerend vermogen. Er worden inzichten opgedaan en interventies/producten ontwikkeld die ook voor andere gemeenten interessant en bruikbaar zijn. Afgesproken is dat het Zorg- en Veiligheidshuis deze samen met de betrokken ketenpartners in de provincie deelt.

Uitgespuugd en belaagd.
Genegeerd en overgeslagen.
De weg kwijt, verdwaald.
Opnieuw een nachtje binnen, daarna een nachtje buiten.
Stelen om te eten, stelen om te delen.
Winnen en verliezen.
Wanneer er een dak is met daaronder een bed, is voor even of heel lang de plek een herberg om tot rust te komen.
En dan toch weer een nachtje binnen en daarna een nachtje buiten.
Verdwaald, ontregeld en verslaafd.
Vallen en opstaan.
Sprongen vooruit en sprongen achteruit.
In de put en terug naar af, binnen of buiten.
Vasthouden, opstaan en opnieuw beginnen.

Tuimelaars die door de vangnetten glippen.
Je ontmoet ze, spreekt ze en bent ze kwijt.
Daarom geef ik bij de eerste ontmoeting altijd mijn visitekaartje.
Het kan even duren maar vaak komt er wel een appje binnen.
Meestal midden in de nacht of een belletje vanuit de cel als het helemaal fout is gegaan.
Overlevers, alleen op de wereld, afgedankt, vergeten of vertrokken.
Overschat, onderschat, onpeilbaar of onbereikbaar.
Vergeten kinderen die volwassen worden, moeten zijn of lijken te zijn.
Tussen wal en schip, bankhoppers, nergens een nest, laat staan een warm nest.
Welbespraakt overtuigd met grootse plannen of stilzwijgend teruggetrokken dwalend in een vicieuze cirkel. Op zoek naar perspectief, een stip op de horizon.
Gebroken, verdoofd, wachtend op dat ene moment van houvast om na de zoveelste val weer op te staan.
#perspectief #zorg #veiligheid

- *Radicalisering*

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor een integrale aanpak op radicalisering. Hieronder valt onder andere de weging van casuïstiek - dat is belegd bij de driehoekspartners - en het lokaal inrichten van een casustafel radicalisering. Het Zorg- en Veiligheidshuis heeft hierbij een ondersteunende en adviserende rol. Er zijn twee aandachtsfunctionarissen bij het Zorg- en Veiligheidshuis die op het thema actuele kennis en expertise hebben. Tot 2023 sloten zij standaard bij de lokale casustafels radicalisering aan. Vanaf 2023 is dit op verzoek en met name gericht op het meekrijgen van trends en fenomen. In overleg kan op basis van de uitkomst van de weegtafel het Zorg- en Veiligheidshuis gevraagd worden om procesregie in de lokale casus te voeren. Het kan ook zijn dat een casus al in procesregie bij het Zorg- en Veiligheidshuis is en dat daaruit signalen van radicalisering naar voren komen die maakt dat deze wordt gewogen. Beide situaties hebben zich voorgedaan.

- *Mensenhandel en uitbuiting*

Ook in 2023 zijn signalen van mensenhandel en uitbuiting onder de aandacht geweest. Het gaat hierbij onder andere om gedwongen prostitutie en uitbuiting van de meest kwetsbare in onze samenleving. De signalen zijn besproken in het *'Drieluikoverleg'* tussen het Zorg- en Veiligheidshuis, de politie en Fier! De complexe casuïstiek waarbij een ketenoverstijgende aanpak nodig is, heeft het Zorg- en Veiligheidshuis in procesregie opgepakt.

Eind 2023 heeft het Zorg- en Veiligheidshuis samen met Sociaal Domein Fryslân en andere ketenpartners *'De Friese dag tegen de mensenhandel'* georganiseerd. De dag is goed bezocht en positief gewaardeerd door de bezoekers.

In het landelijk programma 'Samen tegen mensenhandel' is opgenomen dat elke gemeente vanaf 2022 beleid op mensenhandel moeten hebben, dat ook in de regio is verankerd. Het doel hiervan is drieledig: het voorkomen van slachtofferschap, het beter in beeld krijgen van slachtoffers en hen de ondersteuning bieden die zij nodig hebben, en tot slot het aanpakken en frustreren van daders. Het Sociaal Domein Fryslân heeft inmiddels een regionaal beleidskader mensenhandel gemaakt dat is vastgesteld. Om de aanpak mensenhandel binnen gemeenten te doen landen en te faciliteren is er eind 2023 voor drie jaar een *ketenregisseur mensenhandel* aangesteld. De ketenregisseur is bij het Zorg- en Veiligheidshuis gepositioneerd. Zij is in Friesland de aanjager en coördinator van de integrale aanpak van mensenhandel en vormt de verbindende schakel tussen gemeenten, justitie- en zorgpartners, evenals tussen regionale en landelijke ontwikkelingen. Haar opdracht voor de komende jaren is om interactief een meerjarig regionaal plan van aanpak mensenhandel te maken en bij te dragen aan de uitvoering en borging hiervan. Evenals hiaten en knelpunten in beeld te brengen en te vertalen in verbetervoorstellen. Er komt aandacht voor het herkennen van signalen van mensenhandel door onder andere training en scholing.

Na het weekend ontdek ik 24 nieuwe voicemail berichten op mijn werkmobiel. Iemand heeft de tijd genomen frustraties, boosheid, complimenten en vragen bij mij te parkeren. De meegestuurde artikelen, filmpjes en links, geven iets weer van de denkwijze en overtuigingen van de persoon.
De afzender is politiek verslaggever, expert op het gebied van gaslevering, adviseur in de farmaceutische industrie en hij kan precies uitleggen wat niet goed gaat in ons land.
De man maakt overuren en deinst er niet voor terug om ook in de weekenden veel werk te verzetten.
Helaas lijdt zijn sociaal leven er wel onder en is het al maanden lastig om rond te komen.
De huur wordt niet betaald en aanmaningen komen veelvuldig binnen.
Inhoudelijke discussies zorgen ervoor dat er meer artikelen worden gestuurd en de afstand groter wordt.
Het is onmogelijk alles te lezen, maar wat wel mogelijk is, is steeds een aanknopingspunt te zoeken om in contact te blijven.
Soms blijkt tijd voor een mok koffie het hoogst haalbare en meest effectieve effect te hebben.

De deur is gebarricadeerd, de bel eraf gerukt.
Glasscherven en afval geven de indruk dat het pand onbewoond is.
Toch lukt het om via de huurbaas een nummer te krijgen.
Door elk woord zorgvuldig te kiezen en uit te leggen wie we zijn, wordt er een poging gedaan het eerste contact te leggen.
De vrouw woont in het pand waar je niemand wilt vinden.
Een plek waar het koude beton en de beslagen ramen de enige uitweg zijn om te schuilen.
Vrouw met onbekende naam, met onbekend verleden.
Vanuit de ketenpartners volgt een snelle actie om vandaag nog te zorgen voor een veilige plek.
Een plek waar warmte en eten is.
Een plek waar het veilig is.
Een plek waar ze zich weer mens mag voelen.

- *(langdurig) Geweld in afhankelijkheidsrelaties met een hoog veiligheidsrisico.*

Ook in 2023 schoof het Zorg- en Veiligheidshuis naar wederzijdse tevredenheid wekelijks bij de briefing Friese Aanpak Huiselijk Geweld aan. Daarbij brengen we kennis en expertise in bij complexe Veilig Thuis-zaken. De briefing staat onder voorzitterschap van Veilig Thuis. Andere vaste deelnemers zijn Fier!, GGZ Friesland en VNN. Via de briefing zijn meerdere zaken die passen binnen de focus van het Zorg- en Veiligheidshuis (in)direct bij ons aangemeld en in procesregie opgepakt. Hierbij gaat het onder andere om ouderenmishandeling, intieme terreur, stalking met een hoog veiligheidsrisico, vechtscheidingen en gewelddadige burenruzies. Waar nodig is trajectbegeleiding ingezet. Door de combinatie van procesregie met trajectbegeleiding – en de daarbij behorende intensieve samenwerking met en tussen betrokken ketenpartners – zijn ernstige geweldssituaties gestopt of beheersbaar gemaakt.

Stalking is een belangrijk thema waarop het Zorg- en Veiligheidshuis aansluit. Het Regionaal Netwerk Zorg en Straf draagt in afstemming met gemeenten, zorgpartners, justitiële partners en het Zorg- en Veiligheidshuis zorg voor een ketenaanpak stalking in 3-Noord. De vertaling vindt op provinciaal niveau plaats. In 2023 is dit nog niet concreet gerealiseerd.

De uitspraken klinken weloverwogen.
Dreigementen verontrustend gedetailleerd.
Duidelijk gearticuleerd en woord voor woord herhaald.
Niet mis te verstaan is de boodschap uitgesproken helder.
De medebewoner ontwijkt oogcontact en kijkt naar beneden.
De sfeer is dreigend en onvoorspelbaar.
Dit moment vraagt om een voorzichtige aanpak en een zorgvuldig transparante reactie.
Het lukt om uit te leggen dat deze woorden en de manier waarop ze zijn gezegd grensoverschrijdend zijn.
Elke grens van veiligheid is zojuist gepasseerd waardoor melding bij politie onomstotelijk gaat plaatsvinden.
Duidelijkheid in communicatie is voor alle partijen van belang om te weten wat gaat komen en wat kan worden voorkomen.
Voorkomen is altijd beter dan genezen,
want helaas zijn niet alle gevolgen altijd te genezen.

Financiële verantwoording

De reguliere begroting 2023 bedroeg € 1.567.199,-. Dit bedrag wordt gedekt uit:

Ministerie van J&V (via decentralisatie-uitkering centrumgemeente)	€	271.000
Regionale gemeentelijke OGGZ-middelen	€	434.857
Individuele bijdragen gemeenten (grotendeels veiligheidsdomein)	€	509.342
Rijksmiddelen (POK) jaarschijf 2023	€	352.000
Totaal	**€**	**1.567.199**

Saldo restantbudget 2013 t/m 2023	31-12-2023	€	227.131
Reserve 2021 extra Rijksmiddelen	2021	€	312.000
Saldo	31-12-2023	€	539.131

Toelichting

- Over 2023 is er een tekort van - € 28.491,- op de reguliere begroting 2023. Dit als gevolg van extra incidentele uitgaven:
  - indexering t.o.v. stijging loonkosten in 2023 te laag berekend;
  - aanvullende uitbetaling aantal medewerkers als uitvloeisel van herwaardering functie met terugwerkende kracht.
- Het restantbedrag uit 2013 t/m 2022 bedraagt € 255.622,- Hiermee komt het saldo restantbudget 2013 t/m 2023 op € 227.131,-. Dit bedrag is voor onvoorziene omstandigheden zoals vervanging bij langdurige ziekte en zwangerschap, WW-uitkering en transitievergoeding. De Bestuurscommissie van het Zorg- en Veiligheidshuis heeft eerder al ingestemd met het overhevelen van restantbudget.
- Om de inzet van de Zorg- en Veiligheidshuizen te versterken heeft het Rijk aanvullende middelen beschikbaar gesteld voor in ieder geval de periode 2021 t/m 2027 (decembercirculiare 2021). Voor het Zorg- en Veiligheidshuis Fryslân gaat het om een jaarlijks bedrag van € 352.000,-. De Bestuurscommissie heeft het bestedingsplan voor dit bedrag begin 2022 vastgesteld. Hierbij is het bedrag van 2021 als reserve bestemd. € 40.000,- van deze reserve is in 2023 aangewend. Het restantbedrag komt hiermee op € 312.000,-. Het bestedingsplan voor dit bedrag wordt samen met het 'Actieplan 2024-2025 ZVHF' in april 2024 ter vaststelling voorgelegd.
- De OGGZ –middelen zijn volledig 'besteed'.
- Uitgaven zijn gedaan conform de begroting 2019 e.v. en de begroting behorende bij het bestedingsplan 'extra rijksmiddelen (POK) 2021 t/m 2027. Het betreft personeelslasten, huur/ICT.